

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citirea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul delegat în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019, în privința inculpatului

Țiganescu Dumitru XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 23.08.2018 – 27.12.2018,
instanța de apel: 17.01.2019 – 27.02.2019,
instanța de recurs: 21.05.2019 – 26.06.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Potrivit sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 27 decembrie 2018, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Țiganescu Dumitru a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal la 1 ani și 6 luni închisoare și pe art. 320¹ Cod penal la 1 an închisoare.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 1 an și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 27.12.2018.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judicare în sumă de 640 de lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Țiganescu D., la 01 iunie 2018, aproximativ ora 00.30, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică, în apartamentul cu nr. XX, XXXXXX, XXXXXX, urmărind scopul aplicării violenței fizice față de soția Țiganescu P., fiind conform art. 133¹ lit. a) Codul penal, membri de familie, acționând cu intenție directă îndreptată spre atingerea scopului său, a inițiat un conflict și numind-o cu cuvinte necenzurate, lezându-i onoarea și demnitatea, i-a aplicat multiple lovituri cu mâinile și picioarele peste tot corpul, cauzându-i, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201802D1908 din 19.09.2018, vătămări corporale medii, exprimate prin fractura apofizei orbito-zigomatice cu hemosinusită totală maxilarul stâng cu edem al țesuturilor moi la acest nivel, plagă contuză infraorbital pe stânga și fractura recentă a coastei a 7-a pe stânga.

Tot el, urmărind scopul neexecutării intenționate a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, cunoscând despre faptul că prin Ordonanța de Protecție emisă de Judecătoria Chișinău la 8 iunie 2018, definitivă și executorie din momentul pronunțării, în cadrul cauzei nr. 2po-82/18, au fost instituite măsuri de protecție în privința victimei violenței în familie Țiganescu P., domiciliată în XXXXXX, XXXXXX, XXX și prin care el a fost obligat pe un termen de 90 de zile a nu contacta în nici un fel cu victima, inclusiv prin alte persoane, obligarea de a sta departe de locul aflării ultimei la o distanță ce i-ar asigura securitatea de cel puțin 150 m., acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului, intenționat nu a executat măsurile stabilite de instanța de judecată și la 3, 4, 5 și 9 iulie 2018, în repetate rânduri s-a apropiat de victima Țiganescu P. la o distanță mai aproape de 150 m.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut comiterea în totalitate a faptelor indicate în rechizitoriu, a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale, pe care le recunoaște și nu are obiecții.

Prin justificarea probelor administrate, s-a dovedit cu certitudine vinovăția inculpatului, urmând a-i fi încadrate acțiunile în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal, ca violența în familie, exprimată prin acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei manifestată prin maltratare, care a cauzat vătămarea ușoară a integrității corporale și a sănătății, și în baza art. 320¹ Cod penal, ca neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis infracțiuni din categoria celor mai puțin grave și grave, de prezența circumstanțelor atenunate, căința sinceră și exmainarea cauzei în procedură simplificată, respectiv și agravante, comiterea infracțiunii în stare de ebrietate, de o persoană anterior condamnată, de circumstanțele cauzei, și anume de cruzimea cu care inculpatul a întreprins acțiuni de violență în privința soției sale, agresând-o fizic cu picioarele, pumnii, cauzându-i, conform raportului de expertiză judiciară cu nr. 201802D1908 din 19.09.2018, vătămări corporale medii

exprimate prin fractura apofizei orbito-zigomatice cu hemosinusită totală maxilarul stâng cu edem al țesuturilor moi la acest nivel, plagă contuză infraorbital pe stânga și fractura recentă a coastei a 7-a pe stânga, de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat și nu a pornit pe calea corijării, în cadrul urmăririi penale nu a recunoscut comiterea faptei cu privire la încălcarea ordonanței de protecție, în ședința de judecată a recunoscut integral comiterea ambelor fapte indicate în rechizitoriu.

Or, careva temeiuri de aplicare în privința inculpatului a pedepsei neprivative de libertate, nu au fost stabilite.

3. Avocatul Vasile Grecu a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă nerprivativă de libertate, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, sau muncă neremunerată în folosul comunității

Apelantul a indicat că instanța a reținut drept circumstanțe care caracterizează persoana inculpatului, ca agravante, că a fost anterior judecat și a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate, însă a omis a reține că partea vătămată s-a împăcat cu inculpatul și a solicitat să nu-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoare.

Instanța a omis să se pronunțe asupra circumstanțelor care direct condiționează individualizarea pedepsei inculpatului.

A destorsionat poziția luată de inculpat la faza urmăririi penale, pe când acesta a manifestat din start o atitudine sinceră și cooperantă cu organul de urmărire penală, s-a căit sincer în fapta săvârșită.

Lipsește date privind caracterizarea negativă a acestuia, iar după faptele incriminate, inculpatul nu mai consumă băuturi alcoolice.

Art. 75 alin. (2) Cod penal stabilește că în cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul.

S-a solicitat ca inculpatului să-i fie aplicată pedeapsa pentru ambele fapte incriminate – munca neremunerată în folosul comunității, iar partea vătămată s-a expus în vederea suspendării executării pedepsei.

Art. 90 alin. (4) Cod penal nu stabilește vreun impediment legal referitor la suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru infracțiunea de care este condamnat inculpatul.

Instanța s-a axat doar pe categoria și gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, fără a realiza individualizarea adecvată a pedepsei prin prisma personalității și pericolozității inculpatului.

În ipoteza aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, inculpatul nu ar fi absolvit definitiv de amenințarea legii penale, deoarece termenul de probă prezumă nu altceva decât o șansă de corectare acordată inculpatului, cu stabilirea unor restricții în perioada data.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa închisorii numită lui Țiganescu Dumitru i-a fost suspendată condiționat, pentru o perioadă de probațiune de 5 ani, cu obligarea de a nu-și schimba domiciliul fără acordul organului competent și să frecventeze programe probaționale de reprimare a comportamentului agresiv.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că potrivit art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, instanțele de judecată trebuie să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv, toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

De unde rezultă că, prima instanță a aplicat o pedeapsă inequitabilă și neproportională inculpatului, căruia i s-a stabilit pedeapsa cu închisoare cu executare reală.

Așadar, la individualizarea pedepsei inculpatului, se va ține cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, 90 Cod penal, de principiului legalității, egalității, umanismului, proporționalității, principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, de gravitatea infracțiunilor săvârșite de inculpatul, care fac parte din categoria celor mai puțin grave și grave, de persoana acestuia, care s-a căit sincer în cele comise, de faptul că partea vătămată nu are pretenții de ordin material sau moral, solicitând să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Reieșind din circumstanțele atenuante și împrejurările ce țin de personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv, este oportun a aplica în privința lui prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, aplicându-i pedeapsa cu închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ei.

Art. 90 alin. (1) Cod penal, stipulează că dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Deci, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și persoana acestuia, corijarea și reeducarea lui este posibilă fără izolare de societate.

La caz, prerogativa instanței de judecată este să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege. Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat concluzia ei.

Astfel, efectuând analiza complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolare de societate, aplicând pedeapsa cu închisoarea, iar scopul pedepsei penale poate fi atins prin suspendarea condiționată a executării pedepsei cu stabilirea unei perioade de probațiune conform prevederilor art. 90 Cod penal, acordându-i inculpatului șansa de a-și corecta comportamentul în sensul respectării legii penale.

Or, o pedeapsă nonprivativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, inculpatului urmând a-i fi acordată șansa de a-și corija conduita și a demonstra că cele comise constituie un incident în biografia acestuia.

5. Procurorul delegat în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decize și menținerea sentinței.

Recurentul a invocat că instanța de fond a motivat suficient soluția privind executarea pedepsei închisorii în instituțiile penitenciare prin faptul că inculpatul a săvârșit două infracțiuni intenționate, una dintre care este gravă, în timpul săvârșirii infracțiunii de violență în familie se afla în stare de ebrietate produsă de consumul de alcool, anterior a fost tras la răspundere penală pentru o infracțiune săvârșită intenționat și în stare de ebrietate produsă de consumul de alcool, însă concluzii necesare nu și-a făcut.

Deși la caz au fost reținute circumstanțele atenuante caracteristica pozitivă a inculpatului, circumstanțe ce au stat și la baza stabilirii pedepsei minime sub formă de închisoare prevăzută de legea penală, totuși aceste circumstanțe sunt incomensurabile în raport cu urmările prejudiciabile survenite prin săvârșirea infracțiunii - cauzarea unei vătămări medii a integrității corporale și a sănătății persoanei, fapt care exclude posibilitatea aplicării beneficiilor prevăzute la art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, pedeapsa suspensivă nu va fi proporțională cu fapta prejudiciabilă săvârșită.

La caz, nu există nici o premiză de a considera că o pedeapsă condiționată va fi în stare să contribuie la corectarea și reeducarea condamnatului, în condițiile în care respectivul, fiind anterior tras la răspundere penală pentru săvârșirea unei alte infracțiuni intenționate ușoare prevăzute la art. 264¹ alin. (1) Cod penal,

concluzii necesare nu și-a făcut și a săvârșit alte două infracțiuni de o gravitate sporită-mai puțin gravă și gravă.

Astfel, inculpatul și-a educat un sistem degradat de valori care poate fi corectat doar prin măsuri coercitive întreprinse de către autoritățile penitenciare ale statului.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu curpind emotivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedespe individualizate contrar prevederilor legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului respectiv pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedespe individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, în cazul în care în rechizitoriu este constatată de procuror că: „*nu au fost stabilite circumstanțe agravante prevăzute de art. 77 Cod penal*”, reținând just că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă și una gravă, dar care prevăd pedespe alternative și că partea vătămată nu are careva pretenții față de el și a solicitat să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în partea individualizării pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, cât și de prevederile art. 7, 61, 75 alin. (1) și (2), 90 Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii

și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată. La stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului (*pct. 4. din decizie*).

Deci, pedeapsa a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, fiind una echitabilă și proporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cât și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Pe lângă aceasta, recursul procurorului, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura pedepsei.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în partea individualizării pedepsei în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod evident, că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că a aplicat inculpatului o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul delegat în Procuratura de circumscripție Chișinău, Oleg Popov, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019, în privința inculpatului Țiganescu Dumitru XXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 19 iulie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun